

Ka 'akape'ea au i te tauturu'anga?

Social Cohesion Guide

Te no'o'anga ta'okota'i

E tu'anga ta tatou pouroa i te 'akatupu'anga i te turanga 'ātuitui'anga meitaki. Tei roto i teia, te tauturu'anga i te tangata ki roto i te turanga ora'anga, toketoke 'enua, 'ārikiriki'ia, e kia ngākau parau i to ratou 'uā'orāi turanga, e te tomo'anga ki roto i te 'iti tangata. Te rave manako-kore nei te ma'ata'anga ia tatou, i teia. E 'akatupu ana te komakoma'anga ki to'ou au tangata tupu, te 'anga'anga ngākau tae, me kore ra, te tomo'anga ki roto i te putuputu'anga 'oire, i te turanga toketoke 'enua, e te 'anga'anga ta'okota'i'anga. E i roto katoa i ta tatou au ngā'i 'anga'anga, te 'akatupu nei tatou i te turanga 'ātuitui'anga meitaki, na roto i te inu'anga kaope, me kore ra, i te kaikai'anga kapiti ki te pae i teta'i taeake 'anga'anga 'ōu.

Tei roto pa'a tatou i teta'i kōpu tangata, i teta'i 'āpi'i, i teta'i ngā'i 'anga'anga, teta'i pupu tārekareka tipōti, me kore ra, 'ākono'anga pure – me kore ra, te tāmou ra tatou i teta'i reo 'ōu, me kore ra, i te rave ta'okota'i'anga i ta tatou au mea e reka ana tatou i te rave. Noātu te putuputu'anga 'oire tei roto tatou, ka mataora rāi te ngākau, no te turanga toketoke 'enua, te turanga 'ārikiriki'ia, e te turanga tei roto koe i teta'i 'apinga.

E tūkē ua ake rāi tatou katoatoa, inā ra, te 'inangaro nei tatou i te ora'anga 'oa'oa, i te 'akararangī'anga i to tatou au turanga tūkētūkē, ma te kauraro atu ki teta'i me kare tatou e 'akatika. E mea pu'apinga teia, no te mea, kare te katoatoa e 'irinaki ana e, ka rauka ia ratou i te tu ki runga i to ratou 'uā'orāi turanga, me kore ra, ka rongo'ia to ratou manako.

Te tūkē 'ua atu nei to tatou basileia, e te mānganui o te au putuputu'anga tangata, e te anoano nei tatou i te kimi i te au rāvenga, no te 'akarongo'anga, e te tauta kia rongo'ia teta'i ki teta'i. Ka 'inangaro tatou i te 'akakoro, kia mārama tatou i te au mea tūkētūkē, e te au mea mātūtū i rotopu ia tatou, ma te kimikimi meitaki i te au mea te ka ta'okota'i ia tatou, e te 'akapiri'anga mou ia tatou.

Te turanga toketoke 'enua mei te a'a rāi te 'ākara'anga

I roto i te basileia te 'anga'anga meitaki ra te katoatoa, kua kite tatou ia tatou 'uā'orāi, kua kite tatou i to tatou au tangata tupu, e turanga tukatau to tatou i roto i te ngā'i 'anga'anga, tei roto ta tatou 'ānau i to tatou au putuputu'anga 'oire, e kua kite tatou i te au ngā'i kimi tauturu, me anoano tatou. Te 'irinaki nei tatou e, ka rauka ia tatou i te komakoma atu ki te aronga kare tatou i mātau, i te tuatua atu, me rongu tatou i te au tuatua kōpae'anga tangata, e te tuatua atu no runga ia tatou 'uā'orāi, no'ea mai tatou, e ta tatou au rāvenga. I roto i teta'i manamanatā, kare tatou i 'akaruke i teta'i 'ua atu ki muri – tei roto ra te katoatoa.

Te 'akatupu'anga i teta'i atu turanga toketoke 'enua – ea'a ta'au ka rave

No reira, ka 'akape'ea tatou i te tauturu'anga kia ma'ata atu te tangata ki roto i te turanga toketoke 'enua, i te tātomo i te turanga tūkētūkē, i te turanga 'ātuitui'ia, i te tomo'anga ki roto i te au 'anga'anga, te 'irinaki'anga i teta'i atu, e te turanga 'akangāteitei'ia?

Te no'o'anga ta'okota'i

- Tapa'o'ia, ma te 'ākara meitaki i te turanga kōpae'anga tangata, te au papa-ture, e te au raverave'anga.
- tauturu i te i te tangata, e te au putuputu'anga kia meitaki mai te turanga
 - tuatua'ia te tangata e kōpae tangata ra. Ka tauturu te au rāvenga tauturu, tei runga i te kupenga uira a te Human Rights Commission, mei te [Responding to Racism](#).
- tauturu i te tangata, e te au putuputu'anga kia meitaki mai te turanga
 - kimi'ia te terēni'anga i roto i ta'au putuputu'anga, to'ou kōnitara 'oire, me kore ra, na roto i teta'i NGO, no runga i te tamaki'anga i te kōpae'anga tangata, ma te `āpi'i atu i to'ou kite, ki to'ou 'ai taeake, kōpu tangata, e to'ou au taeake 'anga'anga.

- tāmanako'ia te au tauī'anga e anoano'ia nei i te turu atu i te tamaki, i te kōpae'anga tangata, na roto i te ma'ani'anga ture, te au 'akaue'anga, e te au papa-ture.
 - tukuna'ia teta'i 'oro'anga no runga i te au papa-ture, e te ma'ani'anga ture, i te tuātau 'uri'uri'anga manako o te 'iti tangata.

Te tātomo'anga i te turanga tūkētūkē, e te turanga 'akangāteitei'ia

- tāmanako'ia, no roto i ta'au ngā'i 'anga'anga, me kore ra, putuputu'anga, me ka rauka iākoe i te tā'anga'anga, 'ōronga, me kore ra, i te pati atu no teta'i pūtē-moni, no te 'akapapa i teta'i porokarāmu, me kore ra, i teta'i turanga tauturu, no te tamaki atu i te kōpae'anga tangata.

Te turanga 'ātuitui'ia

- 'ōronga'ia te 'turanga 'arataki'anga, ma te 'akatupu i te ta'okota'anga, e te utuutu'anga i te au 'ākono'anga 'ārikiriki.
 - kare e, mei te mea e, kia mānitia roa koe no teta'i pupu, e riro mai ei koe ei arataki. Ka rauka iākoe i te 'akaāriari i to'ou turanga arataki meitaki, na roto i te 'ārikī'anga i te au mānako'anga o to'ou au taeake 'anga'anga, e te aronga tei mātau koe. Ka tupu teia na roto i ta'au tuatua 'akameitaki'anga i te tangata, i te 'ōronga'anga i teta'i ngā'i, e te taime kia tuatua, e te 'akarongo'anga atu ki ta ratou tuatua.
- 'akatupu ua atu rāi i te au rāvenga komakoma'anga ki te au putuputu'anga 'oire tūkētūkē.
 - 'ārāvei atu i te au tangata tupu 'ōu, ma te 'ārāvei atu i te aronga 'ōu mei roto mai i te au putuputu'anga 'oire tūkētūkē. Ka 'ārāvei atu pa'a koe ia ratou ki ko i te au putuputu'anga 'oire, me kore ra, ki runga i te au 'iri'iri'anga kāpua, i runga i te 'ātuitui roro uira, e te 'uipā'anga.
 - 'akapapa ta'okota'ia te papa-ture ki roto i te au putuputu'anga 'oire tūkētūkē.
 - Me e tangata tātā papa-ture koe, tāmanako atu i te tā'anga'anga'anga i te au rāvenga tauturu, tei runga i te kupenga

uira a te [DPMC Policy Project](#) ei te ma'ani'anga i teta'i parāni mātūtū no te tomo'anga ki roto i te au putuputu'anga 'oire.

- utuutu'ia te mārama'anga i teta'i atu au peu/'ākono'anga, e to ratou turanga.
 - 'akano'ono'o'ia teta'i putuputu'anga Neighbours Day, ki roto i to'ou matakeinanga, mei te kaikai'anga kapiti i te tuaero i te avatea, me kore ra, te kapu ti i te avatea a'ia'i.

Te tomo'anga ki roto i te au 'oro'oro'anga

- tomo atu ki roto i te au 'oro'oro'anga tūkētūkē, ma te 'akatupu i te au piri'anga mātūtū, irinaki'ia, e te motukore.
- tomo atu ki roto i te au putuputu'anga 'oire, e te au tāmataora'anga, ma te kimi atu i te 'akakitekite'anga, no runga i te au putuputu'anga, e te au tāmataora'anga. Tei runga te au 'oro'oro'anga 'oire i te Neighbourly, EventFinda, me kore ra, i te nūtipēpa 'oire.
- 'āpi'ipi'ia koe, kia kite i te kāpua'anga mai o Aotearoa, e Te Tiriti o Waitangi, ma te tāmou i Te Reo e ngā tikanga Māori.
- tā'anga'anga'ia te au apps tutaki-kore, mei te Kōrerorero, Kupu, e te Ako Tahī, i te tāmou i Te Reo, me kore ra, tāina'ia to'ou ingoa no teta'i 'āpi'ipi'ia na roto i Te Wānanga o Aotearoa, 'ātoro'ia te au 'akaāriari'anga 'apinga ta'ito, me kore ra, tēnā te au puka no runga i te kāpua'anga o Aotearoa, mei ko i te 'are-puka o te 'oire.

